



1843 ~ 1960
ՀԺՀ. ՏԱՐԻ

ԹԻՐ 9 - 10

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ - ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ

ԲԱԶՄԱՎԵՊ

ՀԱՆԴԻՍԱՐԱՆ

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ~ ԳՐԱԿԱՆ ~ ԳԻՏԱԿԱՆ ~ ԲԱՐՈՑԱԿԱՆ

Revue P A Z M A V E B

CXVIII^o année, 1960, N. 9 - 10 Septembre - Octobre

ԲԱՅԱՌԵԿ ԹԵԻ

ՆՈՒՐՈՒԱՅ

ԳԵՐՊ. ՍՐԱՊԻՈՆ Վ. ՈՒԼՈՒՀՈՃԵԱՆԻ

Ա.Բ.ԲԱՅՈՒԹԵԱՆ ՔՍԱՆԵԻՀԻՆԳԱՄԵԱԿԻՆ

Ա.Ր.ԲԵՊԻՍԿՈՊՈՍԱԿԱՆ ԶԵՌՆԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

«Բազմավեպ»ի ներկայ բացառիկը սիրոյ եւ յարգանքի պսակ մըն է գոր-
կը նուիրէ Միսիսթրեան Միսթրաճուրիւնը իր բազմերախտ Հօր՝ Գերայ. Սրա-
պիոն Վ. Ուլուհոնեանի, տիտղոսաւոր Արքեպս. Քերտոնի, առիքովը անոր
Արքայական պաշտօնի քաննելիքամեակին եւ Արքեպիսկոպոսական աստի-
նանի ամբարձումին՝ Ս. Եկեղեցւոյ Գերագոյն Իշխանութեան ձեռնով:

Յորելեարը, ընտրուած 1935ին, վեցամեայ շրջանէն վերջ երեք անգամ
վերընտրուեցաւ այդ ծանր եւ պատասխանատու պաշտօնին. իրողութիւն մը
որ ցոյց կու տայ մէկ կողմէն իր ձեռնհասութիւնը, եւ միւս կողմէն յար-
գանքն ու համարումը գոր միաբանները կը տածեն իրեն հանդէպ իր հոգեկան
բարձր արժանիքներուն համար, այսինքն իր անասան հաւատքին եւ մեծ
նուիրումին Միսթրաճուրեան պայծառութեան:

Արդարեւ հաւատքի մարդ, որ գիտցաւ քառորդ դար վարել իմաստու-
րեամբ իր Միսթրաճուրիւնը, բարձրացնելով հետզհետէ անոր տնտեսական,
բարոյական եւ մշակութային վիճակը, հայրական սիրով եւ հոգածութեամբ

ԲԱԶՄԱՎԵՊ

ԲԱՅՈՒԹԵԱՆ ԹԻՐ

ՆՈՒՐՈՒԱՅ

ՄԵԻԹԱՐԵԱՆ ՄԻԱԲԱՆՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴՀ. ԱԲԲԱՀՕՐ

ԳՐՊԾ. ՍՐԱՊԻՈՆ ՎՐԴ. ՈՒԼՈՒՀՈՃԵԱՆԻ

Ա.Բ.ԲԱՅՈՒԹԵԱՆ ՔՍԱՆԵԻՀԻՆԳԱՄԵԱԿԻՆ

Ե Ի

Ա.Ր.ԲԵՊԻՍԿՈՊՈՍԱԿԱՆ ԶԵՌՆԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

ԲՈՎԱՆԳԱՎՈՒԹԻՒՆ

Ծանուցում	էջ 1
Կենսագրական գծեր	2
Պատմական յորեկաններ	
Ս. Գրքի հայերէն քարգմանութեան 1500ամեակը (1935)	14
Մուրատ-Ռափայէկեան վրձ.ի հարիրամեակը, վենետիկ (1936)	15
Սամուէլ-Մուրատեան վրձ.ի հարիրամեակը, Փարիզ (1937)	20
Բազմավեպի հարիրամեակը (1947)	24
Միսիսթրա Արքեպիսկոպոսական 200ամեակը (1949-1950)	26
Վարդանանց դիւցազնամարտին 1500ամեակը (1951)	31
Միսիսթրեան Ուլստին հաստատութեան 250ամեակը (1951)	31
Այցելութիւններ եւ հանդիպումներ	32
Ուղեւորութիւններ	
Գէպի Արեւել (Եգիպտոս, Լիբանան, Սիրիա, 1950)	38
Գէպի Ֆրանսա եւ Միացեալ Նահանգներ (1950-1951)	40
Գարձեալ գէպի Արեւել (Պէրու, Երուսաղէմ, Պոլիս, 1953)	42
Գէպի Միացեալ Նահանգներ եւ հարաւ. Ամերիկա (1955-1957)	44
Գէպի Պարսկաստան (1959-1960)	47
Յորելեկան հանդէսներ եւ Արքեպիսկոպոսական ձեռնադրութիւն	49
Շնորհաւորական հեռագիրներ ու նամակներ	ա
Քանադայական կոնգրէս	ա
Բաժակաճառեր	1Է
Զօն. Ա. Պ. Խաչատուրեանի.	1Ը
Խօսք սիրոյ եւ իմացութեան, Արամայիս Սրապեանի	1Թ

փառաբանելով, հսկելով, ուղղելով իր միաբանները նուիրուելու այն բարձր առաքելութեան որուն կոչուած են Աստուծով:

Այս բացառիկ պատկերագրող պրակը ամփոփումը պիտի ըլլայ իր փան-եկինգեամեայ առաջնորդութեան շրջանին Միսիոնարեան Միաբանութեան գործունէութեան, կարեւոր ձեռնարկներուն, յաջողութեանց, մեծ դէպքե-րու, եւ երեւելի դէմքերու հետ յարաբերութիւններուն, յատկապէս կատար-ուած մեծ Յոբելեաններուն, Ուղեւորութիւններուն (դէպի Արեւելք եւ Արեւ-մուտք), եւ հուսկ Արքայական 25ամեակի եւ Եպիսկոպոսական ձեռնադրու-թեան շքեղ հանդէսներուն նկարագրութիւնը ու ազգային եւ օտար Հաստա-տութեանց եւ բարեկամներու մաղթողականները:

ԿԵՆՍԱԳՐԱԿԱՆ ԳԾԵՐ

Գերպ. Սրապիոն Արքեպիսկ. Ուլուհո-ճեան, մկրտութեան անունով Ստեփան, զաւակն է Գարրիէլ և Վարդիկ Փաշայեան բարի ծնողներուն: Ան ծնած է խորհրդի Դատեմ գիւղը 1890ի փետրուար 14ին, մանկութեան երջանիկ օրերն անցընելով Ծովագ աշխարհի այդ խոնարհ վայրերը, որոնք սակայն երբեմն իրենց պանծալի յիշատակներն են ունեցած անցեալին մէջ:

«Նուազի մը պէս քաղցր է Դատեմի յիշատակը իմ սրտիս, թէեւ պատանի հա-սակէս թողած ըլլամ ծննդավայրս - կը դրէ նոյնինքն Գերպ. Սրապիոն Արքա-հայր, «Մեր գիւղը Դատեմ»-ի էջերուն մէջ - : Անքիս առջեւն են իր զմրուխտէ զաւտերը, երբ դարնան չունչով դալա-րագեղ՝ կ'երկարէին մինչեւ հեռաւոր հո-րիկոնները: Ամառը խորտեաշ անդերով, ոսկի հատիկ ցորենները ալետատան ծո-վու մը պէս կը ծփային, սպասելով զը-լարթ հնձողներուն: Կալերը անօրինակ ողբերգութիւն մը կը ստեղծէին: Աչուներ՝ իր միրգերով, այգեկութեով գիւղացիին, մարդարտէ քրտինքը օրհնուած բերքի վերածուած, շտեմարանները

Ձմրան երկար իրիկունները մեր պա-պերուն հէքեաթներով նահապետական կեանքի երազային քաղցրութիւնը կու տային: Երջանիկ եւ անհոգ օրեր մեր մանկութեան »:

Բայց աւա՛ղ. 1915ին մեր աղբիւն գը-լուին եկած ահաւոր աղէտը անողորմ զահիճներուն ձեռքով մահուան եւ աւերի վերածեց ամէն ինչ: Այդ թուականէն տասնեակ տարիներ առաջ Ստեփան հե-ռացած էր պաշտելի ծննդավայրէն:

Եւ արդարեւ զգալով նա իր մէջ փա-փաքը դէպի աստուածասէր կեանք, օրհ-նութիւնն առած իր ծնողներուն եւ խա-րիւրդի նահատակ Իսրայէլեան Եպիսկո-սիոսի համբաւ կ'ելլէր դէպի Վենետիկ՝ իրեն ընկեր ունենալով խորհրդիցի ազնիւ ըն-տանիքի մը զաւակը խորով թաշտեանը՝ անդամ Միսիոնարեան Միաբանութեան:

Սամսոնի եւ Կ. Պոլսոյ ճամբով նա վե-նետիկ կը հասնէր 1905 տարուայ Սեպտ. 10ին, նուիրուելու համար այն բարձր

ասպարէզին որուն զինք կոչած էր Աստ-ուած:

Վանք հասնելուն նա յանձնուեցաւ Հ. Եփրեմ Վ. Ապրոյեանի խնամքին, որուն յաջորդեց Հ. Քերոբէ Վ. Զրաքեան, որ իր դաստիարակի բարձր ձիրքերով եւ օրինակելի կենցաղով առաջնորդեց եւ կազմեց ուշիմ եւ բարեպաշտ պատանին՝ Միսիոնար Արքահայր հոգւոյն վրայ կաղա-պարելով զանիկա:

Նախախնամութիւնը շնորհած էր Ստե-փանին ուսումնական լաւ կարողութիւն, որուն միացուցած իր յարատեւ ջանքը, եղաւ միշտ յառաջադէմ եւ յաջող իր ու-սումներուն մէջ՝ թէեւ ծաղիկ հասակէն վնասուած իր առողջութիւնը:

Անոր վանական զգեստաւորութիւնն ե-ղաւ նոյն տարին Հոկտեմբեր 1ին, եւ երեք տարի վերջ, 1908ի Նոյեմբեր 1ին արժանացաւ կրօնաւորական սքեմին՝ սկսելով իր երկամեայ նորընծայութեան փորձի շրջանը եւ կոչուեցաւ Սրապիոն. եւ հուսկ 1910ի Նոյեմբեր 13ին կատարե-լով իր կրօնաւորական մշտնջենաւոր ուխտադրութիւնը, կապուեցաւ այսպէս ընդմիշտ մեծն Միսիոնարի ազգանուէր-Հաստատութեան՝ իր երկու դասընկեր-ներուն հետ Հ. Կիրեղ Վ. Քիպարեան եւ Հ. Մանուէլ Վ. Թաշտեան:

1911ի աշնան փոխադրուելով վանքին վարժարանը՝ կը սկսէր իմաստասիրական եւ աստուածաբանական ուսումներու շըր-ջանը, եւ 1915ի Մայիս 23ին կը ստանար քահանայական ձեռնադրութիւնը հան-դուցեալ Ընդհ. Արքահայր Իգնատիոս Արքեպիս. Կիրեղեանէն՝ իր յիշեալ երկու ընկերներուն հետ:

Կրթական բարձրագոյն ընթացքը այն կարեւոր շրջանն է՝ երբ իմաստասիրա-կան եւ այլ յարակից հայեցողական ու-սումներու հետ միտքը կը զարգանայ ազ-գային եւ միջազգային զրականութեան յարատեւ ընթերցումներով: Այդ տեսակէ-տով մեծապէս կը նպաստեն ամառային արձակուրդները, վանքին սեփական գիւ-ղի ամառանոցին մէջ, հովասուն լեռներու



ՍՏԵՓԱՆ ՈՒԼՈՒՀՈՃԵԱՆ
ուսանող ի Ս. Ղազար (1906)

ստորոտը, ուր Միսիոնարեան աշակերտու-թիւնը զուարթ զրօսանքներով եւ պոռոյտ-ներով կաղաւորուած, օրուան երկար ժա-նքով կը նուիրէ տենդաղին աշխատանքի, մերկ կը նուիրէ տենդաղին աշխատանքի, գրական փորձերու, ամբարելով յատկա-պէս տոհմային զրականութեան զանձե-րէն պաշար՝ որ պիտի ծառայէ ազգային լուսաւորութեան գաղտին, համեմատ Մը-իսիոնարեանի բարձր կոչումին՝ ըլլա՛յ զը-րական բեմին վրայ, ըլլա՛յ ուսուցչական եւ դաստիարակչական ասպարէզին մէջ:

Ուսանողական շրջան - Հոռոմ

Հ. Սրապիոն թէեւ աւարտած էր յաջո-ղութեամբ իր ազգային եւ եկեղեցական բարձր ուսումները, սակայն անսալով մե-ծաւորներու փափաքին, թէպէտ ոչ այն-քան քաջառողջ, սիրով նուիրուեցաւ Աստուածաբանութեան համալսարանի ըն-թացքին, Հոռոմի Դոմինիկեան Հայրերու Angelicum Հաստատութեան մէջ՝ իր եր-